

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **A. K.**, zast. advokátem Mgr. Ing. Daliborem Jandurou, se sídlem Dlouhá 103, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 1. 2021, č. j. 31 Az 5/2020 – 46,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 1. 2021, č. j. 31 Az 5/2020 - 46, **se ruší.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2020, č. j. OAM -160/LE - LE05 - ZA13 – 2019 - II, **se ruší** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

III. Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

IV. Zástupci žalobce se přiznává odměna a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 3400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 3. 2020, č. j. OAM -160/LE - LE05 - ZA13 - 2019-II; tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli udělena žádná z forem mezinárodní ochrany dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel dne 3. 3. 2019 podal prostřednictvím svého otce žádost o udělení mezinárodní ochrany; sdělil, že je státním příslušníkem Arménie, jezídské národnosti, vyznává Arménskou apoštolskou církev a není, ani nikdy nebyl, politicky angažovaný. Z Arménie vycestoval dne 1. 3. 2019 letecky z Jerevanu přes Moskvu do Prahy. O mezinárodní ochranu již žádal v roce 2016 v Německu a v roce 2017 v České republice. Dále uvedl, že je zdravý a nemá žádné zvláštní potřeby ani omezení. K důvodům žádosti sdělil, že od konverze ke křesťanství jim je vyhrožováno jezídskou komunitou. V roce 2016 byli rodiče stěžovatele napadeni jezídy, což si vyžádalo vyhledání lékařské pomoci. Již před tímto incidentem otec stěžovatele policii upozorňoval, že je jeho rodině vyhrožováno, policie na to však nereagovala. K otázce napadení je vyslechla policie v nemocnici. Přibližně po měsíci rodina poprvé opustila Arménii. Před odjezdem byl otec stěžovatele policií informován, že probíhá vyšetřování, dle jeho názoru to však nebyla pravda, nic se nedělo. Stížnost na postup policie ze strachu nepodal. Po návratu do Arménie v lednu 2019 otci vyhrožovali; toto napadení ze strachu z výhružek útočníků, že tím celou situaci zhorší, neohlásil. Samotný stěžovatel dále doplnil, že docházelo k šikaně vrstevníky; všichni o jeho konverzi věděli, což mělo za následek strkání a vulgární vyjadřování o jeho osobě. K takovýmto incidentům došlo minimálně dvakrát. Situaci nijak neřešil.

[3] V žalobě stěžovatel předně namítl, že se žalovaný odchýlil od ustálené judikatury správních soudů týkající se přiměřené pravděpodobnosti pronásledování a reálného nebezpečí vzniku vážné újmy. Stěžovatel dle svého názoru prokázal nárok na udělení mezinárodní ochrany svou věrohodnou výpovědí, ve které poukázal na nebezpečí, které mu hrozí ze strany příslušníků jezídské komunity z důvodu jeho konverze ke křesťanství. V roce 2019 vtrhli jezídové do domu, ve kterém stěžovatel s otcem dočasně přebývali, a vyhrožovali jim smrtí. To mělo za následek urychlené vycestování ze země. Po negativní zkušenosti s policií v roce 2016 se v roce 2019 na státní orgány již neobraceli. Poukázal na to, že není možné situaci vyřešit vnitřním přesídlením, jelikož jezídi žijí ve všech oblastech země. Proto má pro případ návratu do země původu důvodný strach z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu pro své náboženské vyznání. V souvislosti s tím se obává vzniku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[4] Dále nesouhlasil s názorem žalovaného, že k prokázání nedostupnosti vnitřní ochrany je třeba, aby žadatel využil veškeré právní prostředky; k tomu stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 4 Azs 146/2006 a na rozsudek téhož soudu ze dne 19. 9. 2007, sp. zn. 1 Azs 40/2007; dle stěžovatele z uvedené judikatury plyne, že pro posouzení možnosti využití ochrany vlastního státu před soukromými osobami nestačí, pokud se žalovaný zabývá pouze tím, jak vypadá systém poskytování ochrany před kriminálním jednáním v dané zemi. Podstatné je fungování systému v praxi. Pokud systém jeví určité nedostatky, měl by žalovaný posoudit, zda je rozumné požadovat po žadateli vyhledání ochrany před jeho uprchnutím. Tomuto požadavku žalovaný nedostál a problematikou se zabýval pouze obecně. K chybnému závěru žalovaný došel i co do možnosti vnitřního přesídlení, když nezjistil dostatečně skutkový stav. Správní orgán se zabýval pouze formální možností vnitřního přesídlení, nezkoumal však možnost faktickou ve vztahu k individuálnímu případu stěžovatele; závěr žalovaného o možnosti vnitřního přesídlení bez přezkumu jeho faktické realizovatelnosti je nepřezkoumatelný, věcně nesprávný, a tudíž i nezákonný.

[5] V neposlední řadě stěžovatel namítal, že žalovaný hodnotil informace zjištěné mimo jiné z dokumentu *„Arménie, Informace OAMP, 10. prosince 2019, Jezídové, Demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve společnosti“*. Tyto informace žalovaný vyhodnotil v rozporu s jejich obsahem, formálně bez zřetele ke skutečnému obsahu tvrzení stěžovatele, případně je vytrhl z kontextu a rovněž nesprávně interpretoval důvody, pro které stěžovatel o mezinárodní ochranu žádá. Namítl zejména, že informace, z nichž žalovaný vycházel, pocházejí z dokumentu starého až 9 let. V Arménii nežije 35 tisíc jezídů, jak tomu bylo v roce 2011, ale již 60 tisíc. Závěry v celém dokumentu jsou obecné a nevztahují se na problematiku nastíněnou stěžovatelem. Žalovaný se totiž nesprávně věnoval vztahu jezídů s křesťany, měl však posoudit vztah jezídů s těmi, kteří konvertovali. Stěžovatel nepopírá a nepopíral, že by jezídové koexistovali s křesťany, ale poukazoval na názor stoupenců této víry, dle kterého, pokud se jako jezíd narodíte, musíte v této víře a tradicích setrvat po celý život; z tohoto důvodu odvozoval své obavy vážné újmy, resp. pronásledování. Závěrem poukázal na to, že od podání žaloby nově vypukl ozbrojený konflikt v Arménii. Tyto nové skutečnosti by měly být ze strany žalovaného prošetřeny, zejména pak otázka aktuální bezpečnosti v Arménii, kdy do úvahy připadá nově i doplňková ochrana z důvodu ozbrojeného konfliktu.

[6] **Krajský soud** ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že stěžovatel nebyl v zemi původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu; důvody odchodu z Arménie s politickou angažovaností nespojoval; azylový příběh stěžovatele ani okolnosti jím uvedené není možné hodnotit ani jako důvody pronásledování z azylově relevantních důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu. K otázce nebezpečí, které stěžovateli dle jeho výpovědi hrozí od skupiny jezídů z důvodu konverze ke křesťanství, odkázal soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 - 43: *„Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu“*. Krajský soud zdůraznil, že stěžovatel nevyčkal ukončení vyšetřování v roce 2016 a spolu s rodinou vycestoval ze země za účelem získání mezinárodní ochrany. Jak plyne ze zpráv o zemi původu, které jsou součástí správního spisu, je v případě nesouhlasu s postupem policie možné proti tomuto podat stížnost, dozor nad prací policie vykonává prokuratura. Krajský soud dále podotkl, že vyhrožování v roce 2019, stejně jako incidenty směřované přímo na osobu stěžovatele, pak nebyly se státními orgány řešeny vůbec, neboť je stěžovatel neoznámil. Ze zpráv krajský soud dovodil, že byť byla policie v Arménii zatížena korupcí, dochází po proběhlé reformě k postupnému očištění, přičemž nahlášené trestné činy jsou jejími příslušníky prošetřovány. Ze strany stěžovatele tak nedošlo k využití všech prostředků ochrany, které arménský právní řád nabízí. Z tohoto důvodu nelze dovodit, že by taková ochrana nebyla poskytnuta nebo by byla neúčinná.

[7] K otázce možnosti přesídlení v rámci Arménie odkazuje krajský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2017, č. j. 2 Azs 260/2017- 40, v němž se uvádí: *„Z dostupných informací je totiž patrné, že se jezídská komunita ve vztahu ke konvertitům spíše omezuje na jejich ostrakizaci. Dle zjištění žalovaného ovšem tvoří jezídi přibližně 1,3 % arménské populace, na rozdíl od většiny obyvatel křesťanského náboženského vyznání. Nelze se proto domnívat, že by stěžovatelčino vyloučení z jezídské komunity mělo představovat*

nepřekonatelnou překážku jejího života v Arménii, neřešitelnou např. využitím možnosti vnitřního přesídlení, jak správně poznamenal žalovaný a ve shodě s ním i krajský soud." K námitce, že došlo k nárůstu členů komunity z 35 tisíc na 60 tisíc, krajský soud uvádí, že své tvrzení stěžovatel nepodložil žádnými důkazy. Nadto považuje soud za vhodné doplnit, že byť by k takovému nárůstu došlo, jednalo by se v poměru s celkovou populací Arménie o menšinu, která je dle zprávy založené ve správním spisu dislokována v několika oblastech Arménie. S ohledem na citovanou judikaturu a výše uvedené proto krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel svou situaci mohl řešit vnitřním přesídlením.

[8] Co se týče námitky ohledně nesprávnosti užití zprávy o postavení jezídů, krajský soud konstatoval, že žalovaný měl vhodněji vycházet ze zprávy, která by vymezovala vztah jezídů a jejich bývalých členů, kteří konvertovali ke křesťanství, nicméně dospěl k závěru, že po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu jako celku toto pochybení nemělo vliv na rozhodnutí samotné, a proto by soud považoval za příliš formalistické a rozporné se zásadou ekonomie řízení napadené rozhodnutí jen z tohoto důvodu zrušit.

[9] K panujícímu konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem [§ 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu] krajský soud uvádí, že z okolností krajskému soudu známých z jeho úřední činnosti (sp. zn. 31 Az 20/2019) nelze situaci v Arménii klasifikovat jako tzv. „totální konflikt", jelikož probíhající boje nedosahují takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Arménie byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Probíhající konflikt je izolovaný pouze v oblasti Náhorního Karabachu, přičemž místem pobytu stěžovatele před odjezdem bylo město Ghukasavan, vzdálené od míst bojů přibližně 300 km. Nelze tudíž dovozovat, že by zde stěžovateli hrozilo nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 zákona o azylu.

[10] **V kasační stížnosti** stěžovatel tvrdí důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Dle stěžovatele závěr krajského soudu, že nejsou splněny podmínky nezbytné pro udělení mezinárodní ochrany, neboť stěžovateli v zemi původu nehrozí pronásledování, resp. vážná újma, z provedeného dokazování nevyplývá. Soud se neúplně a nesprávně vypořádal se stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi, když uvedl, že nejsou splněny ani podmínky pro přiznání doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Stěžovatel má především za to, že má pro případ návratu do země původu důvodný strach z pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu pro své náboženské vyznání. Jedná se sice o pronásledování ze strany soukromých osob, avšak státní moc není schopna stěžovatele před tímto pronásledováním ochránit. Dále se v souvislosti s tím obává také vzniku vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel poukazuje na to, že dle aktuální judikatury nemá žadatel o mezinárodní ochranu povinnost prokazovat důvody podání své žádosti jinak, než vlastní výpovědí, a správní orgán je povinen spolehlivě vyvrátit jeho obavy na základě řádně zjištěného skutkového stavu, nikoli na základě nepodložených domněnek. V situaci důkazní nouze se uplatní zásada „*v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu*", která je značně posílena, pochází-li žadatel ze země se špatným stavem dodržování lidských práv, což Arménie bezpochyby je.

[11] Stěžovatel opakovaně, jak již namítal v žalobě, poukazuje na to, že žalovaný hodnotil informace zjištěné mj. z dokumentu nazvaného „*Arménie, Informace OAMP, 10. prosince 2019, Jezídové, Demografie, socio-ekonomická situace, přístup státu a postavení ve*

společnosti“. Tyto informace však žalovaný vyhodnotil v rozporu s jejich obsahem, tvrzení stěžovatele hodnotil formálně bez zřetele ke skutečnému obsahu těchto tvrzení. Krajský soud závěry žalovaného aproboval s odůvodněním, že smyslem soudního přezkumu není podrobné opakování již jednou vyřčeného, a proto může v případech shody mezi názorem uvedeným v odůvodnění napadeného rozhodnutí a názorem soudu na toto odůvodnění odkazovat. Žalovaný se však věnoval problematice vztahů mezi křesťany a jezídy, aniž by však posuzoval vztahy mezi jezídy a jezídy, jež konvertují na jinou víru; právě tyto vztahy však jsou stěžejní pro posouzení azylové otázky stěžovatele. Jezídové mají přísné tradice, které se musejí dodržovat. Stěžovatel tak v očích ostatních jezídů porušil základní pravidlo, které se neodpouští. Stěžovatel má proto za to, že informace zjištěné žalovaným jsou pouze obecného charakteru, nezaměřující se na skutečnou hloubku problému. Žalovaný dle stěžovatele nepostupoval tak, aby byl zjištěn skutečný stav věcí, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Krajský soud však dospěl k závěru, že toto pochybení nemělo vliv na rozhodnutí samotné a proto by považoval za příliš formalistické a rozporné se zásadou ekonomie řízení napadené rozhodnutí jen z tohoto důvodu zrušit.

[12] Stěžovatel nesouhlasí ani s posouzením otázky využití možnosti ochrany ze strany státu; již v žalobě odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, sp. zn. 5 Azs 50/2008, dle kterého: „*(...) v případě, kdy je původcem vážné újmy čistě nestátní subjekt, se žadatel o mezinárodní ochranu nemusí vždy obrátit na poskytovatele ochrany zakotvené v čl. 7 odst. 1 kvalifikační směrnice. Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel.*“ Tvrzení krajského soudu je v rozporu s citovaným judikátem. V případě pronásledování ze strany soukromých osob je stěžejní posouzení reálné možnosti žadatele využít účinnou ochranu poskytovanou státními orgány. V tomto se krajský soud, stejně jako prve žalovaný, omezil na popis právního rámce bez ohledu na jeho praktické uplatňování. Není rozhodující, zda stěžovatelova rodina hledala ochranu u státních orgánů, neboť dle judikatury Nejvyššího správního soudu mohou nastat situace, kdy není možné nebo účelné tento postup využít.

[13] V neposlední řadě stěžovatel namítá, že žalovaný, potažmo krajský soud nepracoval s informacemi, které limitují možnost vnitřního přesídlení, čímž nebral v úvahu informace ve prospěch stěžovatele. Z četné judikatury Nejvyššího správního soudu je při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74). Návrat stěžovatele do svého domovského státu je pro něj velice nebezpečný a reálně mu v takovém případě hrozí přinejmenším těžká újma na zdraví.

[14] Dle stěžovatele není jisté a natož prokázané, zda pronásledování a zejména nelidské a ponižující zacházení včetně mučení, nebude ze strany jezídské společnosti ve vztahu ke stěžovateli pokračovat, resp. ještě více eskalovat. Prokazování zcela konkrétních činů a jednání, kterých se na stěžovateli případně členech jeho rodiny dopustila jezídská komunita, je však téměř nemožné a po stěžovateli toto nelze ani spravedlivě požadovat. S ohledem na uvedené skutečnosti je rozhodnutí soudu nejen nepřezkoumatelné, ale i nezákonné.

[15] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí, přičemž nespatřuje ve svém postupu žádné pochybení; rovněž tak má za to, že krajský soud postupoval v souladu s platným právním řádem. Žalovaný rovněž neshledal důvody pro přijatelnost kasační stížnosti dle § 104a odst. 1 s. ř. s. Námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti dle přesvědčení žalovaného nemají opodstatnění a dostatečně se jimi zabýval a vyvrátil je již soud ve svém rozsudku, s jehož podrobným odůvodněním se správní orgán ztotožňuje; navrhuje kasační stížnost odmítnout, popř. ji zamítnout.

[16] **Nejvyšší správní soud** se po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[17] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku naplnění „*případu hodného zvláštního zřetele*“ z důvodu pronásledování, resp. vážné újmy, které stěžovateli hrozí ze strany soukromých osob - jezídů. Důvody uvedené stěžovatelem v kasační stížnosti lze podřadit pod zásadní pochybení ve výkladu hmotného a procesního práva, kterých se krajský soud při rozhodování o žalobě směřující proti rozhodnutí žalovaného dopustil a která měla za následek nepříznivý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud přijal kasační stížnost k věcnému projednání.

[19] Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatele stran nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Jak vyplývá z konstantní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování

rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje argumentaci účastníků řízení za nedůvodnou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97 a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75). Rozhodnutí musí být srozumitelné, opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Současně z něj musí být patrné, jak se správní soud vypořádal se vznesenými žalobními body a k nim se vztahující zásadní žalobní argumentací.

[20] Dle přesvědčení Nejvyššího správního soudu kritéria přezkoumatelnosti napadený rozsudek krajského soudu nesplňuje, co se týče vypořádání žalobní námitky stěžovatele - stěžovatel spatřuje obavy z pronásledování ze strany jezídské komunity, která má dle jeho tvrzení odmítat konverzi svých členů k jinému náboženství a přísně ji trestat.

[21] Nejvyšší správní soud předesílá, že žalovaný ani krajský soud nikterak nezpochybnili hodnověrnost výpovědi stěžovatele; za takové situace bylo povinností žalovaného přistoupit k zjišťování skutkového stavu způsobem, jenž by mohl tvrzení stěžovatele o jeho pronásledování potvrdit nebo vyvrátit (srov. např. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008, či ze dne 16. 4. 2015, sp. zn. 5 Azs 150/2014). Není totiž povinností žadatele o azyl, aby své pronásledování prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele vyvracejí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 6 Azs 235/2004).

[22] Žalovaný se však při získávání informací o zemi původu stěžovatele a dotazů na situaci v Arménii minul podstatou skutkových tvrzení stěžovatele. Žalovaný měl v souladu s logikou věci svoji pozornost zaměřit na zjištění, zda je skutečně pravdivé tvrzení, že jezídská komunita v Arménii pronásleduje své bývalé členy a zda je tato její případná činnost efektivně potírána. Zprávy, z nichž žalovaný vycházel, obsahují obecné informace (zdravotní péče, důchodový systém, podpora pro navrátilce; struktura a činnost ministerstva vnitra, reformy policie 2018). Neobsahují však jakoukoliv zmínku o postavení jezídů v zemi původu stěžovatele a vnitřních vztazích v jezídské komunitě. Žalovaný neučinil ani žádný krok k tomu, aby získal informace o současném postavení jezídů v Arménii, kteří konvertovali k jinému náboženství. Žalovaný si sice adresně vyžádal informace o zemi původu stěžovatele (viz žádost ze dne 14. 1. 2019), jeho obligátní dotazy však nijak nereflektovaly skutečnosti, které bylo na místě zjistit; dotazoval se např. na postavení Arménů, neúspěšných žadatelů o azyl po návratu do země, aniž by se zaujímal o to, zda je skutečně možné, že jezídská komunita v Arménii pronásleduje své bývalé přívržence. Rovněž informace o početnosti jezídské komunity, z nichž žalovaný (v roce 2019) vycházel, odpovídají údajům z roku 2011. Nelze na tomto místě přisvědčit závěru krajského soudu, že skutečnost, že tato komunita je několikráte početnější, byl povinen stěžovatel prokázat. Naopak, bylo povinností žalovaného vycházet z aktuálních informací.

[23] Ačkoli žalobní námitka stěžovatele zcela jasně mířila právě k důvodům pronásledování bývalých členů jezídů samotnými jezídy, krajský soud se touto námitkou nezabýval; připustil, že se této otázce žalovaný nevěnoval, nicméně dle názoru krajského soudu se jednalo o formální nedostatek, pročež zrušení rozhodnutí žalovaného z tohoto důvodu nepovažoval krajský soud za účelné a v rozporu se zásadou procesní ekonomie. S takovým hodnocením se Nejvyšší správní soud neztotožnil; nevypořádá-li krajský soud ve věci námitku, která může mít zásadní vliv na posouzení věci samé, nelze odkázat na pouhou formalitu.

[24] Na základě dosud zjištěného skutkového stavu nelze dovodit jednoznačný závěr o možnosti vnitřního přesídlení stěžovatele, neboť žalovaný dostatečně nezkoumal reálnou možnost stěžovatele zajistit si dlouhodobější zázemí v jiné části Arménie. Obdobně lze uzavřít i v otázce vnitřní ochrany Závěry v tomto směru činit, je tedy předčasné.

[25] Nejvyšší správní soud s ohledem na potřebu doplnění dokazování považuje za účelné spolu se zrušením napadeného rozsudku zrušit i rozhodnutí žalovaného. Vzhledem k výše předestřenému právnímu názoru totiž nepřichází v úvahu doplnění řízení před krajským soudem, který by zrušil rozhodnutí žalovaného a pouze by mu přenesl závazný názor zdejšího soudu. Nejvyšší správní soud tedy zrušil rozhodnutí krajského soudu napadené kasační stížností, věc mu nicméně nevrátil k dalšímu řízení, když zrušil také rozhodnutí žalovaného. V řízení o věci bude pokračovat žalovaný, který je dle § 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem zdejšího soudu.

[26] V souladu s § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud, v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, dle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatel v řízení před krajským soudem ani Nejvyšším správním soudem žádné náklady nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení o žalobě a kasační stížnosti nepřiznal. Nejvyšší správní soud považuje za nutné konstatovat, že ze spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovateli byla usnesením ze dne 5. 8. 2020, č. j. 31 Azs 5/2020 – 24, ustanovena zástupcem v řízení o žalobě advokátka Jana Pustelníková, nyní Kubrtová (jejíž zastoupení převzal v kasačním řízení Mgr. Ing. Dalibor Jandura); v takovém případě o odměně a úhradě hotových výdajů rozhoduje soud, který zástupce ustanovil; z napadeného rozsudku ani ze soudního spisu nevyplývá, že by tak soud učinil.

[27] Nejvyšší správní soud přiznal v řízení o kasační stížnosti zástupci odměnu a náhradu hotových výdajů dle vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Ustanovený zástupce učinil ve věci jeden úkon právní služby [podání kasační stížnosti; § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za jeden úkon právní služby náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5, advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Za tento úkon právní služby proto náleží 3400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu